

הפורתח בכל יום..

הניוז היומי של דרשו.

Dirshu
דרשו ד' ועוזו
קרן עולמית לחינוך
ועידוד לימוד התורה

יום רביעי כ"א תמוז תשפ"ב | דף היומי בבלי: כתובות יד | דף הכולל: כתובות נח.
דף היומי בהלכה: מסעיף ה' עד תחילת סימן ל"ד.
מוסר: שמירת הלשון - פרק ז' 'גם בזה שטמא' עד פרק ז' 'הג"ה וראה'.
קנין חכמה הלימוד השבועי: שער יחוד המעשה פרק ה' עד 'וכאשר יתיאש ממך בענין הזה'

להצטרפות לקבלת הפותח בכל יום במייל: dirshu@dirshu.co.il

ההוראה הסתומה של הרבי: "תקימו בית-חרושת לקרח!" | בנו של מרן הגראי"ל זצ"ל מספר: "אצלנו בבית לא דיברו על ביטחון" | אל תנסו את זה בבית: "הבטחתי ושכחתי וזה מה שקרה..." | 2448

על דא ועל הא

פעם הגיע ידידו של היצר הרע לבקרו בביתו. לפליאתו מצא שם מזוג גדול ומעיל פרווה, ותו לא. "מה הם שני החפצים הללו?" שאל, והיצר הרע השיב: "אלו כלי העבודה שלי, ליותר מזה אינני צריך..."

ובארצנו, אחת לכמה חודשים מצרף היצר הרע כלי מלחמה נוסף: את מערכת הבחירות. אבל גם לנו יש נשק מיוחד מולו, ועוד לא מאוחר לאחוז בו!

את כל המלל הבלתי פוסק של מדמנת הפוליטיקה, כאשר לכולנו ברור שהסיכום האמיתי ינתן בתחילת חודש חשוון, וכל מה שנאמר ודובר עד כה, במשך חדשי תמוז-אב-אלול-תשרי, לא שווה מאומה. ובכל זאת, יש ביקוש גדול לים הפטפטת הבלתי נגמרת הזאת, הנקראת פוליטיקה.

מספרים שליצר הרע היה יד יד שבא לבקר בביתו, ומצא ידיד זה שכל רהיטיו של היצר הרע מסתכמים במזוג גדול ובמעיל פרווה גדול. שאלו ידידו: "למה משמשים לך שני החפצים הללו? היכן שאר החפצים המקובלים בכל בית?" ענהו היצר הרע: "אלו הם כלי עבודתי. במלבוש הפרווה אני מכסה את ידי בימי החורף בשינה של שחרית, כדי לחמם את גופם. תערב להם שכיבתם במיטה החמה ויתעצלו לקום לתפילה וללמוד תורה בבוקר השכם, ואילו המזוג מיקל ומנעים את שנתם בימי הקיץ החמים ובכך הם יתעצלו מלקום בבוקר. כך אני הופך אותם לעצלנים..."

ואחת לכמה שנים, ובארצנו אחת לכמה חודשים, מצרף היצר

הרה"ג רבי שמואל ברוך גנוט שליט"א לא מזמן הוכרז על פתיחת מערכת הבחירות, והתקשורת מאבדת את עצמה לדעת בדיווחים בלתי נגמרים. עד הבחירות ייערכו מאות סקרים, שישתנו במנדט לכאן ומנדט לשם, יספרו על מאות דילים וספינים, ילהגו עם מאות ואלפי פרשנויות, תככים ומריבות, ראיונות ודיבורים בלתי נגמרים. עד שיגיעו הבחירות, אי שם בתחילת חודש חשוון.

אנשי התקשורת, המדברים והכותבים למיניהם, לא מדברים לעצמם. הם מדברים עצמם לדעת, כי הציבור רוצה לשמוע ולקרוא עוד ועוד, עוד ועוד. לקבל דיווחים שוטפים על המועמד הזה והמריבה הזאת, על הסקר ועל הסקר שיבוא לאחריו וזה שלאחריו. עולם שלם יעקוב בהשתוקקות אחר כל פרשנות ומריבה מתוזמנת הדק היטב, שבאה ממוחם הקודח של יועצי תקשורת, שרוצים להעביר בעצמו מסרים למען המועמד ונגד היריב. מאות מאות שעות יתכלו ויערות שלמים ייכחדו, כדי להעלות על הכתב

הרע, דווקא לפני ימי הרחמים והסליחות, כלי מלחמה נוסף, את מערכת הבחירות...

מִן רִשְׁכַּבְה־ג הַגֵּר"ח קִנְיַבְסְקִי זִיע"א, כּוֹתֵב בְּסִפְרוֹ 'אוֹרְחוֹת יוֹשֵׁר' (עֵרֶךְ תּוֹרָה), כֵּךְ: "וְעֵינַי בְּקִרְיָנָא דַּאֲגַרְתָּא שְׁכַתְבִּי אַמְמוֹ"ר זַצ"ל שֶׁבֵן תּוֹרָה בְּשָׁנוֹת הָעֲלִיָּה, אֵין לוֹ לְהִתְעַסֵּק בְּשׁוּם דְּבַר אַחֵר, וְלֹא לְקַרְוֵא עֵיתוֹנִים אֲפִילוֹ הַדְּתִיִּים, וְלֹא לְהִתְעַסֵּק בְּעֵינַי מִפְּלִגּוֹת יֵהִיָּה אִיזָה שִׁיְהִיָּה, שְׁכֵל זֶה מִפְּסִיד לְשִׁקִּידַת הַתּוֹרָה, כִּי קְדוּשַׁת הַתּוֹרָה קוֹדֶמֶת לְכֹל, כִּי הִיא תְּכַלִּית בְּרִיאַת הָעוֹלָם וּבִזְכוּתָהּ אֲנוּ קִיַּימִים".

אבל יצר הפטפטת והקשקשת, לדבר את עצמנו לדעת, הוא יצר שמלאך עומד מאחוריו.

היצר הרע, הוא השטן הוא מלאך המוות, אינו דבר של מה בכך. הוא מלאך, עם כוחות עצומים של מלאך, והקב"ה ית"ש העניק לו כוחות כדי לאפשר לנו לבחור בין חיים למוות, בין טוב לרע, בין לדבר דברי חכמה, דברי תורה, לנצל את הזמן לדברים נכונים, או לאפשר לפה שלנו לדבר ולשמוע דברים שאנו עצמנו יודעים שאין בהם כל תועלת מעשית.

– אמר ריש לקיש מאי דכתיב: "אם ישוך הנחש בלא לחש ואין יתרון לבעל הלשון?", לעתיד לבא מתקבצות כל החיות ובאות אצל נחש, ואומרות: 'ארי דורס ואוכל, זאב טורף ואוכל, אתה מה הנאה יש לך?' אומר להם: 'וכי מה יתרון לבעל הלשון?' (ערכין טו, ב).

מאחורי "בעל הלשון" עומד היצר הרע. למרות שהוא מלך זקן וכסיל, עדיין כוחו במתניו. והוא זה שגורם לדבר ולדבר, עד שנעצור ונבין שכן, "אין יתרון לבעל הלשון"....

רוב הבריות לא הגיעו לרום מעלתו של מרן רשכבה"ג רבינו הגרי"ש אלישיב זיע"א, שביקש תמיד שיעדכנו אותו בתוצאות הבחירות רק לאחר תפילת שחרית נינוחה ורגועה. האנשים מחפשים היכן להתעדכן ולשמוע "מה קורה". אך טבעי הוא שאדם יידע מה מתרחש. אך לשם כך אפשר לעלעל בין דפי החדשות ב'יתד', יחד עם כוס הקפה בבוקר או לאחר ארוחת הערב, לקרוא כמה דקות מי אמר מה ומדוע, ולהמשיך הלאה. אין שום ענין להעמיק חקר ולעייין טובא בנושאים משתנים שכאלה. אין מצוה לשנן את הדברים ולמצוא בהם קושיות וסתירות, חקירות והוויות. ודאי לא צריך לחזור עליהם, הפוך בה והפוך בה. סתם ביטול תורה....

"ואדם שיתבונן בכל דבריו טרם ידבר אם צריך להן או לא, ולא ידבר אלא דברים שיהיו להקב"ה נחת רוח מזה, לא ייכשל בכל דבריו". (מרן רבינו הגר"ח קניבסקי זיע"א, אורחות יושר, ערך שתיקה).

בבית הכנסת השכונתי שלנו, וכנראה גם בעוד מקומות, תלה

מֵאֵן דְּהוּא מוֹדְעָה, שְׁכַעַת יִשְׁנָה הַזְדַּמְנוֹת לְלַמּוֹד ש"ס בְּאַרְבַּעַה חוֹדְשִׁים. הַמוֹדְעָה הַסְּבִירָה שְׁמַסְכַּת כְּתוּבוֹת נִקְרָא בְּקַדְמוֹנִים בְּשֵׁם 'ש"ס קֶטֶן', כִּיּוֹן שְׁבַלּוּלִים בְּתוֹכָהּ מְכַל חֲלָקֵי הַש"ס, כִּידוּעַ. כַּעַת הַתְּחִילוֹ 'כְּתוּבוֹת' בְּלִימוּד הַדָּף הַיּוֹמִי, וּמַסִּימִים אוֹתָהּ בְּעוֹד 4 חֲדָשִׁים. נִפְלָא.

"כי מסכתא זו היא כוללת כמה עניינים והראשונים קראוהו ש"ס קטן" (הקדמת ההפלאה למסכת כתובות).

וכך כותב רבינו החיד"א: "כתובות כולל כל התלמוד" (ברכי יוסף יו"ד רמו, ו).

ב'חשוקי חמד' (כתובות נד, ב) מביא בשם רבינו החתם סופר, "נודע כי התורה שבעל פה, שהם הי"ג מדות שהתורה נדרשת בהן, המה מכוונים כנגד הי"ג מדות של רחמים, ומסכת כתובות קראו הקדמונים ש"ס קטן, ובה נמצא י"ג פרקים".

והנה זה לעומת זה עשה האלוקים, אל מול פיטפוטי השווא של הבחירות והסקרים, מכאן ועד תחילת חשון, הרי אלו שיתחילו כעת 'כתובות' - גם אם איחרו בכמה ימים - וילמדו דף גמרא ביום, ילמדו את כל 'כתובות' עד ראש חודש חשון.

גם אלו שאינם לומדים 'דף היומי' בקביעות, יכולים להצטרף וללמוד 'כתובות' באותה מתכונת. מותר לנו 'לגנוב' מעצמנו חצי שעה - שעה שעה ביום, וללמוד מסכת שלמה, מהחל ועד כלה. לגלות שהצלחנו להכניס גם דף אחד מ'כתובות' לסדר היום העמוס שלנו.

ומי אינו מתרגש ללמוד 'כתובות'? מי אינו מתלהב, כבר מדף ב', לאחוז במסכת המופלאה הזאת, שליוותה אותנו שנה תמימה בישיבה, ולאחר מכן בכלל, וללמוד אין ספור נושאים ומושגים נפלאים, בעומק העיון ובחשק עצום?! מי אינו רוצה להתענג על חזקה, רוב, מיגו, ברי ושמא, ספק- ספיקא, חזקת הגוף וחזקת ממון, שטרות, קניינים, סילוק, קנסות, כתובה, מזונות, ואפילו סוגיות של נדרים ואבלות, וכמובן, כל ענייני ארץ ישראל הקדושה שבסוף המסכת, (שעל חביבותה אנו למדים בפרשת השבוע, בפנייתן הנרגשת של בנות צלפחד למשה רבינו ע"ה, לקבל חלק ונחלה בארץ המובטחת), ועוד אין ספור נושאים נפלאים.

-- כתובות!!!

111 משניות. 111 דפי גמרא, והנה, במקום להתפלש בעפר מדמנת הפוליטיקה, נקדיש זמן בכל יום, כעת, בחודשי הקיץ החמים, ב'תשעת הימים' (אם חלילה לא ניושע עד אז, בבוא משיח צדקנו), ב'בין הזמנים', באלול הנפלא הבא עלינו לטובה, בראש השנה ויום כיפור, בימים שבין 'נעילה' לסוכות, בתוככי הסוכה עצמה, בחול המועד ובין ההקפות של 'שמחת תורה', קצת ב'בין הזמנים' הקצר שאחריו, והנה - קנינו במזומן את כל 'כתובות'!!

אפשר לבחור ב"מה יתרון לבעל הלשון", ואפשר לבחור בחיים.

(יתד נאמן)

זמן לא רב קודם לכן חוותה אשתי מפגש מפחיד עם ברק שפגע קרוב אליה, ועכשיו השריפה הזאת... הלכתי לשאול את מורי ורבי הגאון רבי יעקב אדלשטיין זצוק"ל מה עלי לעשות

טוב שלא תדור משתדור ולא תשלם

שפגע קרוב אליה, ולכן הוא עורר אותנו למחשבה 'מה זה ועל מה זה'. למחרת הלכתי אפוא לשאול את מורנו, הרב הגאון רבי יעקב אדלשטיין זצוק"ל, מה אני אמור לעשות אחרי שני מקרים שכאלה עם אש.

רבינו אמר לי: "אולי קיבלת על עצמך ללמוד משניות לעילוי נשמת מישהו ולא קיימת את הנדר? הרי בעוון נדרים..." ולא סיים את המימרא...

מקורביו של רבנו ידעו, שכשהוא אמר "אולי", זה קרוב לוודאי שכך היה, או כך יהיה - כשהוא בירך על העתיד. ואכן, הוא צדק! נזכרתי שקיבלתי על עצמי ללמוד מסכת קינים "לעילוי נשמת" ולא קיימתי את הנדר.

אז מה עושים? שאלתי.

תשובת הרב היתה: "תלמד את כל הש"ס משניות לעילוי נשמתו. נראה לי שתוך שלש שנים אפשר לסיים ש"ס משניות".

("נר לשולחן שבת")

איש כי ידור נדר ... לא יחל דברו ככל היוצא מפיו יעשה (ל' ג')

את המעשה הנורא הבא מספר ידידי הג"ר י' י':

"היה זה לפני עשרים וחמש שנה, התעוררתי באופן פתאומי משנתי בשעה שש, בבוקר חורפי. משום מה קפצתי מהמיטה, פתחתי את דלת חדר השינה ודלת חדר הילדים, ולתדהמתי, ראיתי את מיטת התינוק כשהיא צמודה לתנור החימום, החדר אפוף עשן והתינוקת צורחת...! זינקתי והוצאתי אותה מהמיטה, הרחקתי את התנור ואיורתי את המקום. הוצאתי את התינוקת מהחדר, ולאחר משך זמן שהיא נשמה אויר נקי, היא נרגעה.

היה זה נס גדול!!! אותה תינוקת אהבה להתנדנד על ידיה ורגליה, בתנועה של קדימה-אחורה. כך המיטה עם הגלגלים התקדמה לאט לאט לכיוון התנור, עד שנצמדה אליו ונדלקה. שום ריח לא הגיע אלי, פשוט משמים העירו אותי. זכרון אותו נס נחרט בביתנו בדמות הדופן השחורה של מיטת העץ שנחרכה מקרה זה ארע אחרי שאשתי חוותה מפגש מפחיד עם ברק

יהלומים מגדולי ישראל

"כשהגענו לסיפורים על ענייני אמונה ובטחון, הסתפקות במועט וכדו', קראנו דברים אלו כדבר רגיל, שהרי היה זה לחם חוקנו ולא דבר החורג מגדר הטבע, עד כדי כך שהתפלאנו מה החידוש בזה..."

בנו של מרן הגראי"ל זצ"ל מספר: "אצלנו בבית לא דיברו על 'ביטחון'"

נוהג, וכשהיינו מצטרכים לדבר הקב"ה היה שולח. והביא את המעשה עם רבי ישראל מסלנט שאדם התווכח איתו על אמונה ובטחון, ועל מנת להוכיח לו ענין הבטחון, אמר לו: אם אתחזק בביטחון אין מעצור להקב"ה לשלוח לי עכשיו שעון זהב, ואז חשב בדעתו חזק לפני הקב"ה שיש לו הצורך שיהיה לו עכשיו שעון [והצורך הוא להחדיר אמונה לאותו יהודי] ולפתע הגיע יהודי ואמר שאביו שנפטר הגיע אליו בחלומו, והורה לו שאת שעון הזהב שלו יתן לאיש הזקן שנמצא עכשיו בבית הכנסת, וכעת הגיע לתת את השעון. ואמנם שם מדובר בדרגה גבוהה ביותר בבטחון, אולם גם אנו נוכל ללמוד מכך להתחזק בבטחון, וכשיש צורך לנסות לבקש מאדון כל שיתן לנו.

שאלו את בנו של מרן הגראי"ל זצ"ל, הגאון רבי משה שטיינמן שליט"א, האם כשהייתם קטנים דיבר אתכם רבינו על בטחון? ונביא את תשובתו בארוכה, היות ויש בה יסודות חשובים להבנת מושג הבטחון בכללותו:

ענה הגר"מ שליט"א: בבית שגדלנו לא דיברו איתנו על בטחון, והוסיף ותהה לעצמו בקול: וכי אם מדברים על ביטחון, האם דיבור כזה יועיל לבנים לרכוש מידת הבטחון?!

והמשיך ואמר: למעשה הדיבור לא היה נצרך, כי כל מציאות הבית, כל פרט ופרט בבית היה מושתת על אמונה ובטחון. לדוגמא, כשהיה נצרך דבר מסוים לא היו מתכננים שבוע שבועים מראש, אלא ממשיכים עבודת היום יום כרגיל - עולם כמנהגו

הוא דפוס מחשבה רגילה של מי שגדל וחונך על אדני הבטחון. וחזר הגר"מ שליט"א לדבר על הבית ואמר - בטחון היה לחם חוקינו, עד כדי כך שכשקראנו ספרים על גדולי הדורות, כשהגענו לפרטים שכתבו הכותבים להראות את גדולתם בעינינו אמונה ובטחון הסתפקות במועט וכדו', אנו קראנו דברים אלו כדבר רגיל, שהרי היה זה לחם חוקינו ולא דבר החורג מגדר הטבע, וכשקראנו התפלאנו - מה החידוש בזה.

(מעובד מתוך ספר 'ביתחון ואמונה' להגאון רבי משה סחייק שליט"א)

ומושגים כאלו ספגו בבית מקטנותם, וכדי להמחיש לנו במושגינו ענייני בטחון, נתן דוגמא כמה הוטבע בהם ענין ה'בפועל' של הבטחון, ממעשה שהיה: אחד מבני המשפחה הוצרך ללכת לניחום אבלים וישבו השבעה בפאתי ב"ב. אמר אותו בן משפחה: לא חשבתי מחשבת בטחון שיבוא אחד לקחת אותי, כי ממילא יש אוטובוס לשם, רק לבסוף פלוני הגיע עם רכב. בלי שאשתדל בכך, הקב"ה שלח!! רואים ממעשה זה שמחשבותיו נעו סביב למחשבת בטחון, ורק בגלל שראה שאין הכרח בכך לא עשה זאת בפועל. כך

מעניינא דיומא

לאחר שכבתה האש בא המלך בין ההריסות בניסיון למצוא את האולם הסודי, והנה גילה כי האש היתה כל כך גדולה ועוצמתית עד שגם מטילי הזהב שהיו באוצרו העצום, הפכו לפחמים חסרי ערך...

נקודה למחשבה על ימי בין המצרים, עם המשפיע המפורסם הגה"צ רבי אשר לוסטיגמן שליט"א

לצינון האוויר החם והמהביל...

גן עדן עלי אדמות.

במרכזה של העיר המופלאה, בנה המלך ארמון פאר לעצמו, ממנו ניהל את ענייני הממלכה, ובמרתפו של הארמון הוא חפר אולם ענק מתחת לפני האדמה, ובו ארונות גדולים ורחבים, עמוסים עד להתפקע באוצרות הזהב והכסף של המלך הרחום והחנון.

את כל עושרו הרב הכניס המלך באותו אולם. עובדי הארמון ידעו ששם מונחים אוצרות המלך, אבל אף אחד מהם לא תיאר לעצמו כמה גדול ועצום היה עושרו. רק למלך לבדו היה גלוי וידוע הסוד מה עצום ורב הוא העושר האגדי המונח במרתף שמתחת לארמון.

ויהי היום, שריפה פרצה באחד מבתי העיר. הלהבות החלו לבעור בעוצמה רבה, והתפשטו אל הבית השכן וממנו לשני בתים נוספים, וכך הלכה האש והתעצמה עד שכילתה את כל בתי העיר, והחזיקה גם בארמונו המפואר של המלך.

כמובן שהמלך עצמו חולץ במהרה מהעיר ואתו כל בני פמלייתו ובני משפחתו, אבל הארמון המפואר נשרף עד עפר, ולאחר שכבתה האש בא המלך בין ההריסות בניסיון למצוא את האולם הסודי והתת קרקעי, והנה גילה כי האש היתה כל כך גדולה ועוצמתית עד שגם מטילי הזהב שהיו באוצרו העצום, הפכו לפחמים חסרי ערך. כל האוצר העצום והעושר האגדי ירדו לטמיון בשריפה הנוראה.

כמובן שכל תושבי העיר וכל אנשי הממלכה הצטערו צער רב על העיר הנפלאה שהיתה ואיננה. כל הבתים המפוארים, כל המזרקות הנפלאות, בוסתני הפרי המרהיבים, גינות הנוי המיוחדות במינן, כל אלו נעלמו לבלי שוב, ובראש כולם נשרף

צוות 'הפותר'

הגמרא במסכת חגיגה דף ה' ע"ב, אומרת דבר פלא, על הפסוק שאומר הקב"ה "במסתרים תבכה נפשי". וכך אומרת הגמרא: "אמר רב שמואל בר אינאי משמיה דרב: מקום יש לו להקב"ה ומסתרים שמו". בהמשך הגמרא משמע ששם, במקום הזה שנקרא מסתרים הקב"ה בוכה על חורבן בית המקדש.

לכאורה צריכים להבין מה המשמעות של זה, שיש לו לקב"ה מקום שהוא כביכול נכנס אליו ובוכה שם. הרי הקב"ה הוא מקומו של עולם והדרש הזה הוא ממש מדרש פליאה, ובוודאי שיש בו איזה רמז למשהו עמוק יותר.

אלא, מסביר הרה"ק רבי בונים מפרשיסחא זיע"א, פירוש נפלא, והוא מביא גם משל כדי שנוכל להבין את הפירוש של עומק הדברים:

מעשה במלך שאהב מאוד את בני עמו, וחפץ בטובתם. אותו מלך, היה לו אוצר עצום של זהב וכסף, יהלומים וניירות ערך. עושר אגדי היה לו, ועל כן החליט להקצות מעט מזעיר מעושרו העצום, כדי לשמח את תושבי ארצו הנאמנים לו.

עמד המלך ובנה עיר תענוגות, בה הקים בתים יפים ומפוארים, מרחצאות, גינות פאר בהן שבילים מתפתלים בינות לערוגות הפרחים הריחניים והמרהיבים, בוסתני פריי יפהיים שכל אחד מהבאים בשעריהם יכול היה לקטוף פירות מלוא כיסיו, מבלי שיידרש לשלם על כך, בכל פינת רחוב הוקמה במה ועליה הועמדו בעלי מנגן וכלי נשיפה והקשה בידיהם כדי לשמח את העוברים והשבים, אילנות עתירי עלווה ניטעו לאורך כל שבילי העיר כדי לסכך על ראשי התושבים מפני השמש הקופחת, בכל פרשת דרכים הוקמה כיכר ובמרכזה בריכה עם מים קרים וצלולים, מזרקות מלאות חן פ=עלו בכל המקומות, ותרמו הן ליופי והן

עולם, אנחנו בוכים על הגלות, על אובדן המשילות של עם ישראל בארצו, ועל הר ציון ששמש שועלים הלכו בו, אנחנו מיצרים על נשים בציון עינו בתולדות בערי יהודה, על אותם עוללים שנופצו עלי סלע, ועל התינוקות העטופים ברעב ודקורי החרב שזב דמם בחוצות.

אבל רק הקב"ה בכבודו ובעצמו, רק הוא לבדו יודע עד כמה גדול ועצום הוא הנזק של בית המקדש. לכן "במסתרים תבכה נפשי!"

הקדוש ברוך הוא בוכה על כל העוצמה האדירה והקדושה הנוראה שהיתה נסתרת! שלא ידענו עליה ואבותינו גם הם לא ידעו עליה מעולם, כי אין בכל העולם כולו לכל אורך ההיסטוריה אפילו אדם אחד שמסוגל להבין בדעתו ובחכמתו עד כמה גדול הוא הנזק העצום שנגרם לנו בחורבן בית המקדש. רק הקדוש ברוך הוא לבדו, יש לו מקום ושמו מסתרים, יש לו אוצר סודי שעליו הוא בוכה בכי מאין הפוגות.

ארמונו של המפואר של המלך ששוויו היה הון רב, ויודעי דבר אמרו שגם אוצרו של המלך היה למאכולת אש.

אבל מבין כל אנשי הממלכה, לא היה אפילו אחד שידע עד כמה גדול ועצום הוא הנזק.

רק המלך לבדו, שידע כמה גדול היה האוצר האגדי שהטמין במרתף הארמון, רק הוא יכול היה להעריך את ההיקף האמיתי של נזקי השריפה, כי התכולה של האוצר הזה לבדו, גדולה היתה ויקרה יותר מכל הארמון ומכל בתי העיר ונפלאותיהם פי אלף אלפי פעמים.

כולם התאבלו על נזקי השריפה, אבל אף אחד מהם לא התקרב אפילו לאבלו הנורא של המלך שהבין את כל ההיקף האדיר של הנזקים שנגרמו במהלכה.

אומר הרבי, רבי בונים מפרשסיחא, דבר נורא!

כולנו בוכים על חורבן בית המקדש. כולנו בוכים על העדר המזבח והקרבת, על כך שאין לנו מנורה זהב טהורה עדות לבאי

קול העם

הגענו הביתה, אני פורק את האופניים מהרכב ולפתע אני קולט שהגלגל הקדמי חסר. נבהלתי מאוד, האופניים האלו עולים עשרות אלפי ש"ח, והגלגל לבד עולה כמה אלפים. מה עושים עכשיו?

מעשה באופניים

שהלוא הכל לטובה, ואם הלך הגלגל - אז הלך, והכל לטובה. אמרנו יחד את מזמור ק' בתהילים בהתלהבות, "מזמור לתודה". סיימנו, והמשכתי לעיסוקי בהודיה לה'.

חלפו ארבע שעות ואחי נזכר לחזור אלי: "אני רואה שחטיפת אותי המון פעמים, אני מתנצל, המכשיר היה על שקט ולא שמתי לב לכך". אמרתי לו שאבד לי צמיג יקר של האופניים, וחשבת שאם הוא באיזור אולי הוא יוכל לחפש.

להפתעתי הוא שואל אותי - האם הגלגל שלך נראה כך וכך? זה אצלי ברכב!

איך זה הגיע אליך?? שאלתי בתדהמה.

אחי ענה את הדבר המפתיע ביותר: "נסעתי עם ב"ב לטיול ועצרנו למרגלות הנוף להצטלם, פתאום ראיתי גלגל של אופניים. לקחתי אותו ושמתי ברכב".

איך בדיוק בנקודה הזו סתם כך עצר אחי לתמונה? מה פתאום שם את הגלגל ברכב, זה לא בטבע שלו לעשות כדבר הזה, הוא מסודר מאוד ולא אוסף חפצים מההפקר לתוך רכבו?

ה'מזמור לתודה' שאמרתי הפעם היה עם דמעות שמחה והודיה על חסדו הגדול.

(טיב הקהילה)

מדי פעם, כשיש הזדמנות מתאימה יוצאים אנו חברי ואני לטיול רכיבה על אופניים בשטח. אנחנו נוסעים למקומות מבודדים ומרוחקים מאדם ועושים מסלולים עם נופי בראשית. זהו תחביב שדורש מיומנות ומקצועיות רבה, ולא מתאים לכל אחד, וכמובן שהאופניים שלנו מקצועיים שעולים בהתאם.

היה זה ראש חודש. סיימנו לעבוד מוקדם ונסענו יחדיו למדבר יהודה לעשות מסלול, כאשר האופניים מפורקות ומקופלות בתא המטען. סיימנו את המסלול הארוך (והמתיש), אך למי שאוהב את זה, זה נותן כוחות חדשים ורעננים חילוץ עצמות כפשוטן], העמסנו את האופניים לרכב ונסענו חזרה לעיר מגורינו ביתר.

בדרך בעליות התלולות קלטתי את רכבו של אחי יורד את הירידות התלולות בואכה ים המלח. התרגשתי לראותו והתקשרתי אליו להגיד שלום, אך הוא לא ענה לסלולרי.

הגענו הביתה ואני פורק את האופניים מהרכב, ולפתע אני קולט שהגלגל הקדמי חסר. נבהלתי מאוד, שהרי האופניים עולות כמה עשרות אלפי שקלים והגלגל לכשעצמו עולה כמה אלפים ומדובר בהוצאה כבדה ביותר עבורי. התקשרנו לכל העולם לבקש עזרה אך העלינו חרס בידינו. לאחי התקשרתי אולי חמישים פעמים אך הוא לא ענה לפלאפון.

התייאשתי מהגלגל ואמרתי לחברי למסלול, בוא נודה לה',

”כמעט והתעלפתי! הרב שך חייב לי הכרת הטוב!?” מי אני? מה אני? על מה הוא חייב לי?!”

הגה"צ ר' ראובן קרלנשטיין על מידת הכרת הטוב של גדולי ישראל זיע"א

נאנח הרב שך ואמר לי: ”איי! גם לישיבה שלי אינני הולך. בקושי רב אני מצליח לסחוב את עצמי עד ה'כולל' הסמוך להתפלל. זה מה שאני יכול. לדבר בפני הבחורים ולמסור להם שיחה - אין לי כוחות. אני חלש מאוד.”

”נו”, סיים הרב שך את דבריו, ”השם יעזור שהתלמידים יצליחו בלימודם, ויגדלו בתורה וביראת שמים”. אף אני איחלתי לו איחולי בריאות איתנה, ושיזכה לעוד שנים רבות וארוכות של העמדת תלמידים, ופניתי לצאת מן החדר...

בעודי עומד על מפתן הדלת, שמעתי את קולו של הרב שך שפונה אלי ואומר לי: ”אנטשולדיג מיר! אני מבקש סליחה! אליכם, בעזרת ה', אני אבוא!”

התפלאתי מאוד וניסיתי לומר לו שאני מבין את מצבו, וכי אינו רוצה, חלילה, להטריחו, אך הוא נשאר בשלו: ”אליכם אני, בעז"ה, אבוא!” ומיד הוסיף ואמר: ”אני חייב לכם הכרת הטוב...”

כמעט והתעלפתי! הרב שך חייב לי הכרת הטוב? מי אני? מה אני? על מה הוא חייב לי? משהו?

הרב שך הוסיף ואמר: ”אתם ה'בעל תפילה' בישיבת פונביז' בימים הנוראים. התפילה שלכם מעוררת אותי. לכן אני חייב לכם הכרת הטוב...”

מורי ורבותי! אני מבקש לשאול אתכם שאלה קטנה: בישיבת פונביז' מתפללים יותר מאלף אנשים בימים הנוראים. יש עוד מישהו אחד שיודע שהוא חייב בהכרת הטוב לבעל התפילה?

אני מתאר לעצמי שרוב רובם של בעלי התפילה רוצים מאוד את התפקיד... אדרבה, אם ננסה להוריד אותם מתפקידם, ולומר להם שהשנה הם לא יתפללו - ה' ירחם מה יהיה... אף על פי כן - אין זה מוריד כי הוא זה מחיוב הכרת הטוב שצריך כל אחד לחוש כלפיהם!

הרב שך אכן הגיע למסור את השיחה, סיים הלה את סיפורו: עד היכן חיוב הכרת הטוב!

מספרים על הרב מבריסק זצ"ל, שכל מי שעשה לו, עפעס, איזושהי טובה קטנה פעם אחת - הוא לא היה שוכח לו זאת כל החיים!

וסיפר לי המשגיח של ישיבת קמניץ, רבי משה אהרן זצ"ל, את המעשה הבא:

אברך צעיר עשה בר מצוה לבנו בשכונת בית וגן. באותו לילה ירד בירושלים שלג, עס איז געווען געפערלאך...

וַיִּזְכֹּר ה' אֶל-מֹשֶׁה לְאִמּוֹר נִקְם נַקְמַת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל מֵאֵת הַמִּדְיָנִים
(במדבר ל"א, א'-ב')

הנה, הציווי לנקום את נקמת בני ישראל במדינים היה למשה בעצמו, ואילו למעשה כתוב: ”וישלח אותם משה אלף למטה לצבא אותם ואת פנחס בן אלעזר הכהן לצבא וכל הקודש וחוצצרות התרועה בידו” - משה מטיל את התפקיד על פנחס ואינו יוצא בעצמו למלא את ציווי ה'.

חז"ל מבארים כי משה אמר שהוא עצמו אינו יכול להלחם בעצמו במדינים משום שגדל בארץ מדין. וטענתו בפיו: ”אינו בדין שאני מיצר למי שעשה בי טובה, המשל אומר בור ששתית ממנו מים אל תזרוק בו אבן” (במדבר רבה כ"ב, ג').

והדברים טעונים ביאור: מדוע משה עושה ”חשבונות”? ואם גדלת במדין? הרי הקב"ה מצווה אותך לצאת ולהלחם במדינים - עליך לצאת, בלי לעשות חשבונות!

מבאר הגאון רבי חיים שמואלביץ זצ"ל: כשם שיש מצוה ”נקם” יש גם מצווה שלא להיות כפוי טובה, להכיר טובה למי שהיטיב עימי. היה ברור אפוא למשה, כי כשהקב"ה אומר לו ”נקם”, אין הכוונה שינקם בעצמו, שהרי זה מהווה סתירה גמורה למצוות הכרת הטוב! לא יתכן בשום אופן שבעולם שהקב"ה יצווה לעשות דבר שביצעו כרוך בכפיות טובה. ובהכרח כי כוונת הקב"ה היתה שינקום על ידי שליח.

ומה איתנו, רבותי? האם אנחנו באמת מקפידים לא להיות כפויי טובה?

נראה לי שלא תמיד אנחנו שמים לב די הצורך לענין זה. אנחנו רגילים לקבל טובות מהקרובים לנו ביותר, ואדרבה, ככל שמקבלים יותר - זה נכנס לשגרה ולא זו בלבד שלא מכירים טובה די הצורך אלא עוד באים אליהם בטענות...

רבותי! לא להיות כפויי טובה! סיפר לי מגיד שיעור בישיבה הקטנה ”תפארת ציון”, שהיה מנהג בישיבה שלקראת סוף ”זמן חורף”, טרם יצאו הבחורים ל”בין הזמנים”, היה מרן הרב שך זצ"ל מגיע לישיבה, ומוסר שיחת חיזוק לקראת היציאה לחופשה.

בשנה אחת הרב שך לא הופיע. עבר יום ועוד יום, התקרבו הימים האחרונים של ה”זמן” והרב לא הגיע. ”נכנסתי אליו” - סיפר לי אותו מגיד שיעור - ”ואמרתי לו: ”רבה! יש לכם קביעות' לבוא אלינו לישיבה לקראת סוף הזמן, ולחזק את הבחורים טרם צאתם לחופשה”.

מוסיף לכם אותו אברך", הבעתי את תמייתי בפניו.
נענה רבי חיים שמואלביץ ואמר לי: "מה אתם מדברים?
'ציבור' נוצר מ'יחידים'. אם אחד לא יבוא ועוד אחד לא יבוא -
אשאר עם ארבע קירות"...

רבי חיים שמואלביץ חש "הכרת הטוב" כלפי כל אחד ואחד,
מתוך מאות רבות של מאזינים, שבא לשמוע את דבריו.
א מוראדיגע זאך!
רבותי! אלו דברים שנוגעים אלינו למעשה צריך לזכור אותם,
לא להיות כפויי טובה! לחוש הכרת הטוב כלפי מיטיבנו.
(יחי ראובן)

הגעתי במונית להשתתף בשמחתו. לפתע אני רואה מונית
נוספת שמגיעה, ויהודי זקן יוצא ממנה, וסוחב את עצמו לכיוון
אולם השמחה.
שפשפתי את עיני שוב ושוב לראות אם אין אני טועה...
לא! אני לא טועה! רבי חיים שמואלביץ הגיע לשמחה...
"מדוע הטריח ראש הישיבה את עצמו לבוא לשמחה ובפרט
בלילה חורפי שכזה?" שאלתי. "למיטב ידיעתי ראש הישיבה אינו
קרוב משפחה של בעל השמחה" הוספתי.
"נכון! אינני קרוב משפחה", אמר. "אך אני חייב 'הכרת הטוב'
לבעל השמחה. הוא מגיע, דרך קבע, ל'שמועסים' שלי"...

"ב'שמועסים' של ראש הישיבה אין מקום אפילו לעמוד... מה

יומא דהילולא

בתדהמה גמורה האזין ר' משה לדברי הפועלים, וכמעט דחה את הצעתם על הסף. אך לפתע הבזיקו במוחו דבריו של הצדיק משטפנשט: "תחזרו הביתה ותקימו בית-חרושת לקרח!"

ליומא דהילולא של הרה"ק רבי אברהם מתתיהו משטפנשט זצ"ל

"אם-כן", הפטיר הצדיק, "סעו לביתכם והקימו בית-חרושת
לקרח. ה' יהיה בעזרכם ותהיה לכם פרנסה בשפע". בני-הזוג היו
המומים למשמע הדברים. מפיו של הבעל נעתקו המילים, אך
האשה אזרה עוז ואמרה: "רבי קדוש! האמן לנו כי אפילו את דמי
הנסיעה לכאן נאלצנו ללוות... מניין ניקח את הסכומים העצומים
הנחוצים כדי לפתוח בית-חרושת!?"

הצדיק האזין לדבריה, וכשסיימה קם ממקומו, הביט בהם
במבט החלטי ואמר: "הלוא אמרתי לכם, שובו לביתכם והקימו
בית-חרושת לקרח. אל תשנו מדבריי אף לא כחוט השערה!".
דבריו התקיפים הבהירו כי הצדיק איתן בדעתו ובני-הזוג קיבלו
זאת באמונה שלמה. נותרה רק השאלה - כיצד עושים זאת.
חלפו הימים. ערב אחד נשמעו דפיקות חזקות על דלת ביתם.
ר' משה פנה לחלון הבית לראות מי הבא פתאום לבקרו, וכמעט
חשכו עיניו מרוב פחד. בחוץ עמדה קבוצת גברתנים חסונים
וגרזינים בידיהם. הוא לא העז לגשת אל הפתח. בקבוצה היה
גוי אחד ממכריו, אשר ניגש אל החלון, הציג את עצמו בידידות
והבהיר לו כי רצונם להציע לו הצעה עסקית.

בעל-הבית נרגע אט-אט, ובינתיים נכנסו האורחים והתיישבו
סביב השולחן. הם החלו להציג את העניין: "אנחנו עובדים בבית-
חרושת לקרח בעיר הסמוכה. בעליו של בית-החרושת הוא אדם
קשה ואכזרי, אשר רודה בנו ללא רחם. באחרונה אף הפסיק
לשלם את משכורתנו. החלטנו שאיננו מוכנים עוד לעבוד אצלו.
שמענו ממכרך שאתה עוסק במכירת מוצרים קפואים, והחלטנו
להציע לך להקים בחצר ביתך בית-חרושת לקרח. אנחנו נביא

מזל טוב!", נשמעו קריאות השמחה מכל עבר. עם שבירת
הצלחת נחתמו התנאים לשידוכי בתו של ר' משה-אברהם
גריסרו, מהעיר גלץ. המחותרים נראו שמחים ומאושרים, אך לא-
כן הורי הכלה. הללו ידעו היטב כי כל עוד לא יהיה בידם לשלם
את הנדוניה שהתחייבו לתת, לא ייצא השידוך אל הפועל.

שלוש שנים חלפו ועדיין לא פרע ר' משה את הנדוניה.
המחותנים כבר מדברים בגלוי על ביטול השידוך, והוא ואשתו
אובדי עצות. בצר להם החליטו לנסוע אל הצדיק רבי אברהם
מתתיהו פרידמן מהעיר שטפנשט, לבקש שיתפלל בעדם ויברכם.
הם יצאו לדרך הרחוקה, מגלץ שבדרום מולדובה ועד שטפנשט
שבצפון. עם כניסתם אל הצדיק החלו לגולל את מצוקתם. "אם
יתבטל השידוך, מה יהיה על בתנו?! עלולה היא להישאר רווקה
זקנה, חלילה!?", אמרו ההורים המיוסרים.

בעיניים טובות הביט בהם הצדיק, פנה לר' משה ושאל: "מה
עיסוקך?". השיב ר' משה כי בחורף הוא סוחר בנוצות אווז ובקיץ
מכין גלדות. הצד השווה בשני העיסוקים הוא הפרנסה הדלה.
הוסיף הצדיק להתעניין: "מניין אתה משיג את הקרח להקפיא את
הגלידה?". ר' משה השיב כי הוא קונה את הקרח מסוכן, וזה קונה
את הקרח מבית-חרושת. שוב שאל הצדיק: "וכיצד יש לבית-
החרושת קרח בקיץ?". כאן הסביר ר' משה בפרוטרוט את תהליך
תעשיית הקרח: בחורף יוצאים להרים וחוצבים משם גושי קרח
גדולים. אחר-כך מנסרים אותם ללבנים, וטומנים אותם בבורות
מיוחדים בקרקע, שם הם נשמרים קפואים לאורך זמן. בקיץ
מוציאים אותם מהבורות ומשווקים לסוחרים.

שוב הפתיעו אותו הפועלים בנכונותם ובאמונם בו, כאשר הצעת חברם התקבלה על דעת כולם, ופה אחד אמרו: "מסכימים אנו לעסקה. נעבוד אצלך בחורף, ואנו סומכים ובטוחים עליך שתשלם לנו את כל משכורתנו בבוא הקיץ".

בית-החרושת קם במהירות. אחרי הכנת הבורות, חצבו הפועלים גושי קרח בנהר והובילום לחצר הבית. בהגיע הקיץ החלו לנהור אליו סוחרים רבים מהסביבה ואף ממקומות רחוקים. זה היה פלא כיצד נפוצה כל-כך השמועה על בית-החרושת החדש, ומדוע מעדיפים סוחרים ממרחקים דווקא אותו. עד מהרה שילם ר' משה את חובותיו לפועלים, והוסיף לצבור רווחים נאים. בית החרושת 'גריסרו' נהפך לאחד המפורסמים ברומניה.

והחתונה? - עוד באותו קיץ התקיימו הנישואין, לשמחתם הרבה של שני הצדדים, כאשר ר' משה בקושי התפנה לה מרוב הביקוש במכירת הקרח.

(פניני הצדיקים פנחס תשע"ט)

את כל הידע והציוד הדרוש, ונהיה פועלים בבית- החרושת שלך. היהודים ידועים כמעבידים נוחים וישרים".

בתדהמה גמורה האזין ר' משה לדבריהם, וכמעט דחה את ההצעה על הסף. לפתע הבזיקו במוחו דברי הצדיק: "הקימו בית-חרושת לקרח". הלוא כך בדיוק אמר הרבי! ר' משה פנה אל אורחיו ואמר: "מצבי הכלכלי ירוד מאוד עכשיו, ולעת-עתה לא אוכל לשלם לכם מאומה. רק בבוא הקיץ, אם וכאשר יצליח ה' דרכי והסחורה תימכר כראוי, אוכל להחזיר לכם את משכורתכם על החודשים שחלפו. האם תסכימו לעסקה כזאת?".

הפועלים נראו מאוכזבים, אך לפתע נענה אחד מהם וקרא: "חברים, הלוא בלאו-הכי אין לנו לאן לחזור, בשעה שמעבידנו הפסיק לשלם את משכורתנו ומשפחותינו סובלות עוני ומחסור. מוטב שנקים כאן בית-חרושת, ולשנה הבאה נהיה מסודרים במקום עבודה ראוי ומעביד הגון ואנושי".

השו"ת היומי

גילה שלסופר הסת"ם אין תעודה - האם יכול לחזור בו מהמקח?

משולחנו של הרה"ג רבי מרדכי הלוי שוורצבורד שליט"א מורה הוראה 'נאות שמחה' - מודיעין עילית

תשובה: מו"ר הגאון רבי משה שאול קליין שליט"א ראש משמרת סת"ם פסק שודאי זה מקח טעות ואין לקחת פרשיות מסופר שלא נבחן על הלכות כתיבת סת"ם שמא נפסלו מחסרון ידיעה. ולמעשה הורה שאם הסופר נבחן אחר שכתב בזמן סמוך ניתן להוכיח שכבר בזמן הכתיבה ידע את ההלכות, אבל כשלא נבחן אין לקחת ממנו.

שאלה: מי שהזמין פרשיות אצל סופר שידוע בכתב המושלם שיש לו ובהתאם לכך הפרשיות עולות יקר, והנה כשבא לקבל את הפרשיות שאל את הסופר אם יש לו תעודה שנבחן על ההלכות ע"י רב מסוים והסופר השיב שלא, והשאלה האם מותר לו לחזור בו אחר שכבר שילם?

* תוכנית יומית מענייני דיומא
בהגשת הרב אברהם פוקס

* מידע כולל לנבחני דרשו על מועדי
המבחנים מסלולי הלימוד ועוד

* שיעורי משניות על מסכת
שביעית לתוכנית קניין שביעית

* שיעורי משנה ברורה לפי
סדר דף היומי בהלכה

* שיעורים על הדף היומי ועל כל
הש"ס ממבחר מגידי השיעורים

* שיעורים מבוארים בעיון לביאורי
תוס' על פי סדר הדף היומי

הכל במקום אחד

קו השיעורים של 'דרשו' *4992 או 077-2222-666

אסור לקבל לשון הרע - אפילו מהאדם הנאמן עלינו ביותר

הצטרפו אלינו ללימוד היומי בספר חפץ חיים

אצלנו כשני עדים, שלא יגרע או יוסיף אפילו תיבה אחת בענינים אלו של לשון הרע, שאנשים רבים אינם חושבים זאת לאיסור בעוונותינו הרבים, וכן לא מצוי שלא יהיה שום לימוד זכות על אותו אדם, וכו' ולכן אין לסמוך כלל על היתר זה למעשה. והוסיף (שם ובבאמ"ח ס"ק טז), שכמה אנשים טועים בענין זה, שכששומע אדם לשון הרע ורכילות מהוריו, או מאשתו, מקבל זאת כאמת, כי חושב שהם בודאי לא ישקרו לו, וזו טעות גמורה, כי לא שייך לומר אפילו על אשתו שנאמנת אצלו כשני עדים, כי אפילו הנשים הצנועות אנו רואים שגורעות ומוסיפות בסיפור, וגם צריך שבכל דבר יאמין לה כשני עדים וזה אינו מצוי כלל, ומלבד זאת צריך שלא יהיה שום צד זכות בדבר, ושיהיה תועלת להבא, ואינו מצוי כמעט במציאות שיתקיימו כל התנאים.

ההלכות הנלמדות היום ב'חפץ חיים' (כלל ז' מהלכות לשון הרע סעיפים ז-ח) עוסקות באיסור קבלת לשון הרע מאדם שנאמן על המספר כמו שני עדים. ה'חפץ חיים' כותב, שרק בדברים שאם הם אמת מותר לספר בגנותו בגללם, יש נפקא מינה למהימנות של המספר. אבל בדברים שיש לתלות עליו זכות, כגון בחסרון ידיעת איסור המעשה, או שהיה שוגג, או לספר עליו דברי דופי וגנאי בעלמא וכו', בזה אין נפק"מ כלל לנאמנות של המספר, שהרי גם אם הדברים אמת אסור לספרם. בביאורים ומוספים מציינים, כי למעשה כתב הח"ח שבזמנו [לאחר זמן התלמוד], הסכימו הפוסקים שאין לומר על אף אדם שהוא נאמן כשני עדים, כי לא ברור לנו הגדר בזה, ומלבד זאת לא מצוי אפילו כמעט אחד מאלף שנוכל לומר עליו שנאמנים דבריו

לפתוח את היום בטוב...

הצטרף אלינו וקבל את המייל היומי של 'דרשו'
'הפוח בכל יום' לתיבת המייל שלך

סיפורים • חיזוקים • הלכה יומית • כתבות וראיונות • פרשת שבוע

להצטרפות נא שלחו מייל לכתובת

dirshu@dirshu.co.il

מהי 'קשירה תמה' הנדרשת בתפילין?

Nati Shohat/Flash90

הראש והקשר בלבד, וכן עיקר ההלכה. ויש מוסיפים, אורך טפח בכל אחד משני צידי הקשר. ויש מוסיפים, בצד ימין עד למול הטבור, ובצד שמאל עד למול החזה.

וכן נחלקו הפוסקים בנוגע לאורך הנדרש לכשרות הרצועה של יד: לדעת השולחן ערוך - צריך שיהיה ניתן להקיף בה את הזרוע לקשירת הפיית, למותחה עד לאצבעות, ולכורכה על האצבע האמצעית כנהוג. אך לדעת אחרונים רבים, מעיקר הדין, די בהיקף הזרוע במקום הקשירה.

[שו"ע לג, ה, ומשנ"ב כו, כח וכת; ביאורים ומוספים דרשו, 24 ור 26]

נאמר בתורה על מצות תפילין: "וקשרתם אותם", ודרשו חכמינו ז"ל: "וקשרתם - קשירה תמה". יש מפרשים - שהרצועה שבה קושרים את התפילין תהיה נאה, והיינו, שלא יהיה קשר נוסף בתוך החלק המשמש לקשירת התפילין. ויש מפרשים, שהרצועה תהיה שלמה, והיינו, שכל אורך הרצועה הנדרש לכשרותה, (ולא רק החלק המשמש לקשירה), יהיה שלם, מקשה אחת.

ובנוגע לאורך הנדרש לכשרות רצועת התפילין של ראש, נחלקו הפוסקים: לדעת השולחן ערוך ואחרונים רבים - די בהיקף

כיצד ניתן להכשיר רצועה קרועה?

Dror Garti/Flash90

ואף באופן שהרצועה של יד ארוכה יותר מהנדרש לכשרותה, ונקרעה בהמשך הרצועה, בחלק העודף על הנדרש לכשרותה, וקשרו את חלקיה זה לזה - יתכן שצריך להקפיד שהכריכה על האצבעות לא תהיה במקום שבו נמצא הקשר המחבר את חלקי הרצועה.

ונחלקו הפוסקים, אם ניתן לחבר את חלקי הרצועה המשמשים לקשירה, באמצעות תפירה בגידים, מצידם הפנימי, באופן שהתפר אינו ניכר מבחוץ. ולהלכה, כאשר לא ניתן להשיג רצועה אחרת, ניתן לתופרה באופן זה, אך אין לברך על הנחת התפילין.

[שו"ע לג, ה, משנ"ב כה, כו, כח וכת, וביה"ל ד"ה א; ביאורים ומוספים דרשו, 27]

כאמור, לכל הפירושים בדברי חכמינו ז"ל שנצרכת 'קשירה תמה' - אין לקשור קשר נוסף בחלק של הרצועה המשמש לקשירת התפילין. ולפיכך, אם הרצועה נקרעה בחלק המשמש לקשירת התפילין, דהיינו, היקף הראש, או היקף הזרוע - אין לחבר את חלקי הרצועה באמצעות קשירה, לא בקשירת חלקי הרצועה עצמם זה לזה, ולא בקשירה חיצונית באמצעות חוט.

ולדעת השולחן ערוך והרמ"א, כל שטח הרצועה של יד הנדרש לכשרותה (לדעתם), דהיינו, שהרצועה תגיע עד האצבע ותיכרך עליה, כאמור לעיל - נחשב כמשמש לקשירה, משום שהוא נצרך לחיזוק הקשירה.

רצועה של יד שנקרעה ואינה מספיקה לכריכות שעל היד - כיצד ניתן לתופרה?

Dror Garti/Flash90

ניתן לתפור את חלקי הרצועה בצידם הפנימי באמצעות גידים, ואף לברך על הנחת התפילין.

וברצועה של יד - אף אם נקרעה בחלק העודף על הנדרש לכשרותה, צריך לתופרה, כדי שתספיק לשבע הכריכות על הזרוע. ובמקרה זה, מותר לתופרה בכל דרך שהיא, ואף בתפר הניכר מבחוץ, או לקשור את שני חלקיה זה לזה, אך לכתחילה יש לתופרה בגידין, ומהצד הפנימי.

[שו"ע לג, ה, משנ"ב כט, וביה"ל ד"ה א; וד"ה אין; וראה שעה"צ כט]

כאמור לעיל, יש אומרים, שכל אורך הרצועה הנדרש לכשרותה, צריך להיות שלם. ולדעה זו, הדין האמור לעיל לגבי החלק של הרצועה המשמש לקשירתה - שאסור להוסיף בו קשר נוסף, ונחלקו הפוסקים אם מותר לתופרו - אמור לגבי כל אורך הרצועה של ראש הנדרש לכשרותה, למרות שאינו משמש לקשירת התפילין, דהיינו להידוק הרצועה על הראש.

אך כאמור, קיימת מחלוקת לגבי אורך הרצועה הנדרש לכשרות התפילין של ראש; ולכן, אם נקרע חלק מהרצועה של ראש אשר קיימת מחלוקת לגביה אם הוא נדרש לכשרותה - בשעת הדחק

* הלכה למשה מסיני, שרצועות התפילין תהיינה צבועות בשחור. ולכתחילה יש לצבוען במספר שכבות, כדי שתהיינה "שחורות כעורב". אך בדיעבד, די בצבע שחור שאינו כה כהה.
* לדעת הרמב"ם, יש לצבוע גם את צידן הפנימי של רצועות התפילין, ואין הלכה כן. ולענין שני הצדדים של עובי הרצועה - יש שכתב שצריך להשחירם, ויש חולקים.
* את ייצור 'בְּתִי' התפילין על כל חלקיהם: ה'קציצה', ה'תְּתוֹרָא', ה'מעברתא', ואותיות ה'ש' בתפילין של ראש; וכן את תפירת הבתים וקשריהם - יש לעשות בידי ישראל גדול, לשם קדושת תפילין.

מה שלמדנו לפני מאה ימים:

מה הם הטעמים למספרי הכריכות הציצית?

אחת עשרה, ושלוש עשרה, ובסך הכל: שלושים ותשע, בגימטריא הוי"ה אחד. ויש שנהגו לעשות עשרים ושש כריכות, לפי סדר האותיות של שם הוי"ה, בגימטריא שלהן: עשר, חמש, שש, וחמש.
ויש מהפוסקים שהחשיבו - על פי מספר הכריכות - את עשיית הכריכות כעין כתיבת שם ה', ואת התרת הקשרים כעין מחיקת שם ה', אך אין הלכה כן.

[שו"ע יא, יד, ומשנ"ב ע; ביאורים ומוספים דרשו, 82]

כפי שלמדנו, בציצית ישנם חמשה קשרים כפולים שביניהם ארבע קבוצות של כריכות, דהיינו, שכורכים את אחד מהחוטים על גבי החוטים האחרים. לדעת השולחן ערוך, מספר הכריכות בכל קבוצה הוא לפי הסדר הבא: שבע, תשע, אחת עשרה, ושלוש עשרה; ובסך הכל: ארבעים, בגימטריא של שם הוי"ה (26) והמילה 'אחד' (13), בתוספת א' כנגד שם השם עצמו.
ולדעת האריז"ל, מספר הכריכות הוא לפי הסדר הבא: שבע, שמונה,

הלוח היומי

כ"א בתמוז | רבי אליהו ב"ר אשר שטרנבוך זצ"ל, ראב"ד קהל מחזיקי הדת באנטוורפן

תרפ"ח: רבי שלמה ב"ר יוסף פוליטשק זצ"ל, העילוי ממייצ"ט, ר"י לידא ועוד.
תרצ"ג: רבי אברהם מתתיהו ב"ר מנחם נחום פרידמן זצ"ל משטפנשט.
תש"י: רבי יצחק ב"ר יצחק גברא זצ"ל, מסוועד-תימן ומושב עגור.
תשי"ב: רבי יהודה הכהן שאקו זצ"ל, ראב"ד בי-ם ומרבני ישיבת פורת יוסף וישיבת כתר תורה.
תשכ"א: רבי לוי יצחק ב"ר יחיאל לייפר זצ"ל, מנדבורנא אראד.
תשנ"ט: רבי אברהם דוד ב"ר חיים שלמה רוזנטל זצ"ל, ראב"ד פרושים ורבה של שכונת שערי חסד י-ם, ובעל באר המלך.
תשע"ז: רבי אליהו ב"ר אשר שטרנבוך זצ"ל, ראב"ד קהל מחזיקי הדת באנטוורפן.

בשנת תקי"ט, ניצחו הבעל שם טוב הקדוש וגאון רבי חיים הכהן רפפורט, רבה של העיר לעמבערג, את כת הפרנקיסטים ימ"ש, בוויכוח פומבי שהתקיים באותה עת.
בעקבות כך הוציאו אגרת בה כתבו ש"יום זה נקבע ליו"ט, משתה ושמחה ששון וגיל לנו ולכל הנלווים אלינו עד העולם".
וכך נהגו צדיקי בית רוז'ין לציין את יום זה כיום משתה ושמחה.
יארצייט:
שצ"ו: רבי אליהו ב"ר משה לואנץ אשכנזי זצ"ל, הבעל שם מוורמייזא, בעל רנת דודים, אדרת אליהו ועוד.
תקכ"ט: רבי צבי הירש ב"ר דוד זצ"ל, מקמינקא, בעל שני המאורות.
תקמ"א: רבי שלמה ב"ר משה רפפורט זצ"ל, מחעלם, בעל מרכבת המשנה.
תרפ"ז: רבי נחמיה ב"ר אהרן (מקוידינוב) פרלוב זצ"ל, מברנוביץ.

לשמחה מה זו עושה?

כשסיפרו ל"חפץ חיים" בשנת תרע"ח על אודות השמחה שפשטה בבתי ישראל בגלל הצהרת בלפור, פרץ בבכי ואמר: "לשמחה מה זו עושה? הקב"ה הבטיח לנו 'ופרצת ימה וקדמה' וכו' הרי זה שטר בטוח שהקב"ה יפרע אותנו בזמנו, לבסוף אנשים מודים רק על חלק קטן שבשטר, ושמחים בהצהרה הזאת ורואים בה כעין גאולה, מסתפקים במועט... ליותר הם לא מחכים... אוי מה היה לנו, והמשיך לבכות.

(ח"ח על התורה - בא - מעשי למלך אות א)

גם אם אנו רואים שיש כיום ריבוי תורה ומעשים טובים נזכור שעדיין כבוד שמים מחולל והשכינה בגלות, והשמחה תחזור רק כשיבנה בית המקדש

לפתוח את היום בטוב...

הצטרף אלינו וקבל את המייל היומי של 'דרשו'
'הפותח בכל יום' לתיבת המייל שלך

ככה מתחילים יום טוב במיוחד

סיפורים • חיזוקים • הלכה יומית • כתבות וראיונות • פרשת שבוע

להצטרפות נא שלחו מייל לכתובת

dirshu@dirshu.co.il

לתשומת לבכם: התמונות המוצגות כאן יש עליהם זכויות יוצרים ואין להשתמש בכל שימוש שהוא ללא היתר בכתב

העלון מופץ לזיכוי הרבים, אנא הימנעו מקריאה בשעת התפילה וקריאת התורה

דרשו | רח' הקבלן 45 ירושלים | 02-5609000 | לשאלות ופניות בכל נושא: dirshu@dirshu.co.il